

STUDIJŲ KOKYBĖS VERTINIMO CENTRAS

Vilniaus kolegija
SOCIALINĖ PEDAGOGIKA
PROGRAMOS (653X16004)
VERTINIMO IŠVADOS

Grupės vadovas: Prof. dr. Irena Zaleskienė

Prof. dr. Ilona Klanienė

Grupės nariai: Edita Dulkinienė

Audronė Vareikytė

Tomas Petryla

Išvados parengtos lietuvių kalba
Report language - Lithuanian

Vilnius
2014

DUOMENYS APIE ĮVERTINTĄ PROGRAMĄ

Studijų programos pavadinimas	Socialinė pedagogika
Valstybinis kodas	653X16004
Studijų sritis	Socialiniai mokslai
Studijų kryptis (šaka)	Pedagogika (X100) (Socialinė pedagogika (X160))
Studijų programos rūšis	koleginės studijos
Studijų pakopa	pirmoji
Studijų forma (trukmė metais)	nuolatinė (3), iššęstinė (4)
Studijų programos apimtis kreditais	180
Suteikiamas laipsnis ir (ar) profesinė kvalifikacija	Socialinės pedagogikos profesinis bakalauras, pedagogas
Studijų programos įregistravimo data	2002-08-26

TURINYS

I. ĮŽANGA	4
II. PROGRAMOS ANALIZĖ	4
2.1. Programos tikslai ir studijų rezultatai.....	4
2.2. Programos sandara	6
2.3. Personalias	10
2.4. Materialieji ištekliai.....	11
2.5. Studijų eiga ir jos vertinimas	11
2.6. Programos vadyba.....	12
III. REKOMENDACIJOS.....	15
IV. APIBENDRINAMASIS ĮVERTINIMAS.....	17

I. ĮŽANGA

Vilniaus kolegijos studijų programa *Socialinė pedagogika* (653X16004) (toliau – Programa) vykdoma Pedagogikos fakultete. Programos išorinis tarptautinis vertinimas buvo atliktas 2010 metais. Po to, Programa buvo patobulinta pagal tarptautinės ekspertų grupės pateiktas pastabas ir pasiūlymus.

Dabartinis išorinis studijų programos vertinimas organizuotas vadovaujantis studijų kokybės vertinimo centro direktoriaus 2010 m. gruodžio 20 d. įsakymu Nr. 1-01-162 patvirtinta Vykdomų studijų programų vertinimo metodika.

SKVC suformuotai ekspertų grupei Programos savianalizės suvestinė buvo pateikta vasario mėnesį. Grupės nariai išsamiai susipažino su savianalizės suvestinėje ir jos prieduose pateikta informacija, prieš vizitą parengė pirmines išvadas.

Ekspertų grupės vizitas Vilniaus kolegijoje vyko 2014 metų kovo 24 dieną. Susitikimuose su administracija, savianalizės suvestinės rengimo grupės nariais, Programoje dėstančiais dėstytojais, studentais, socialiniais partneriais, darbdaviais ir absolventais stengtasi geriau įsigilinti į vertinamos Programos privalumus ir probleminius aspektus, gauti papildomos informacijos apie Programos tolimesnio tobulinimo perspektyvas. Ekspertų grupė turėjo galimybę tiesiogiai susipažinti ir su Programos įgyvendinimui skirtais materialiaisiais išteklių bei studentų kursiniais ir baigiamaisiais darbais.

Vizito metu ekspertų grupei buvo sudarytos tinkamos darbo sąlygos. Susitikimai vyko draugiškoje darbingoje aplinkoje, buvo sudarytos sąlygos konstruktyviam ekspertų ir kolegijos bendruomenės narių bendravimui ir bendradarbiavimui.

II. PROGRAMOS ANALIZĖ

2.1. Programos tikslai ir studijų rezultatai

Programa sudaryta vadovaujantis *Socialinės pedagoginės pagalbos teikimo tvarkos aprašu (2011)*, *Socialinio pedagogo kvalifikaciniais reikalavimais ir pareiginėmis instrukcijomis (2012)*, *Lietuvos kvalifikacijų sandaros aprašu (2011)*, *Pedagogų rengimo reglamentu (2012)*.

Savianalizės suvestinėje formuluojama tik Programos paskirtis: „*parengti kūrybingą, kritiškai mąstantį socialinį pedagogą, gebantį kvalifikuotai veikti kintančioje įvairialypėje sociokultūrinėje aplinkoje, teikti socialinę pedagoginę pagalbą skirtingų poreikių ugdytiniams, tarpininkauti tarp ugdytinių ir įvairių institucijų siekiant jų gerovės, organizuoti prevencinę veiklą, siekti asmeninio ir profesinio tobulėjimo sociokultūrinėje aplinkoje*“ (Savianalizės suvestinė, p. 8). Programos tikslas, studijų rezultatai ir jų sąsajos pateikiami ne Savianalizės suvestinėje, kaip to reikalaujama Studijų kokybės vertinimo centro Vykdomų studijų programų

vertinimo metodikoje (2010-12-20 Nr. 1-01-162), bet savianalizės suvestinės priede Nr. 6 „Studijų programos tikslas, kompetencijos ir studijų rezultatai“. Pačioje suvestinėje tik bendrais bruožais teigiama, kad „programos pavadinimas, numatomi studijų rezultatai, programos turinys ir suteikiama kvalifikacija dera tarpusavyje“ (Savianalizės suvestinė, p. 9), nepagrindžiant šios dermės pavyzdžiais.

Analizuojant prieduose pateiktą medžiagą paaiškėjo, kad Programos paskirtis yra tapatinama su Programos tikslu (6 priedas, lentelė „Studijų programos tikslas, kompetencijos ir studijų rezultatai“), kuris formuluojamas pakankamai aiškiai.

Tačiau Programos tikslas, programos ir atskirų dalykų studijų rezultatai ne visada tarpusavyje susiję. Pavyzdžiui, dalyko „Refleksyvioji pedagogika“ apraše nurodomas toks siektinas Programos studijų rezultatas: *“6.3 Vertins ugdytinio socialinę aplinką, analizuos gautus duomenis ir nustatys prevencijos poreikį”*, tuo tarpu, paties dalyko rezultatas yra formuluojamas labai abstrakčiai: *“Nustatyti kultūros įtaką ugdytinio ugdymui(si)”* (Priedas Nr. 1; dalykų aprašai). Arba kitas pavyzdys to paties dalyko apraše. Programos studijų rezultatas 5.1: *“Pažins ugdytinių iš skirtingos sociokultūrinės aplinkos psichologinius, socialinius, pedagoginius, specialiuosius ir kitus poreikius bei vertins socialinės aplinkos rizikos ir apsauginius veiksnius”*, o dalyko rezultatai aiškiai pertekliniai ir koleginių studijų studentams sunkiai pasiekiami, nes orientuoti į galias psichologijos studijas. Pavyzdžiui, *“Gebės paaiškinti daugiasluoksnio intelekto teoriją. Gebės atpažinti ir apibrėžti skirtingas intelekto rūšis”*. Panašių pavyzdžių esama ir kituose dalykų aprašuose. Tačiau būtina pažymėti, kad susitikimų Kolegijoje metu paaiškėjo, kad Savianalizės suvestinės rengėjai ir Programoje dėstantys dėstytojai supranta ir turi viziją, kaip reikėtų glaudžiau sieti studijų tikslą, studijų rezultatus, tobulinti dalykų aprašus, juose konkretizuojant kiekvieno dalyko siekiamus rezultatus ir juos adekvačiai sieti su visos studijų programos rezultatais.

Informacija apie studijų programą, jos tikslus ir rezultatus yra viešai skelbiama Vilniaus kolegijos ir AIKOS svetainėje http://www.aikos.smm.lt/programos.htm?m=program&a=displayItem&id=65307_S106; Vilniaus kolegijos kiekvienais metais leidžiamame specializuotame informaciniame leidinyje.

Nors Savianalizės suvestinėje teigiama, kad *„Studijų programų rezultatai koreguojami priklausomai nuo ugdymo mokslo ir praktikos kaitos, visuomenės ugdymo(si) poreikių kaitos, reaguojama į socialinės pedagogikos rinkos poreikių kaitą“* (Savianalizės suvestinė, p.10), tačiau pasigendama gilesnio specialistų, baigusių kolegijas, poreikio pagrindimo. Socialinio pedagogo profesinės veiklos, funkcijų, bendrųjų ir profesinių kompetencijų charakteristikos yra nuolat atnaujinamos, orientuojantis į Europos šalių patyrimą. Pavyzdžiui, studentams sudaromos

galimybės siekti rezultatų, studijuojant dalykus, kurių turinys parengtas bendradarbiaujant su užsienio dėstytojais iš Katholieke Hogeschool Leuven-Leuven University College (Belgij), Zuyd Hogeschool (Nyderlandai).

Programa turi savo išskirtinumą, nes didelis dėmesys skiriamas pedagogo ir ugdytinio tarpkultūrinės kompetencijos ugdymui(si). Tai suteikia absolventams pranašumą atliekant profesines funkcijas šiuolaikinėje daugiakultūroje visuomenėje bei siekiant karjeros. Dauguma Programos absolventų įsidarbina Rytų Lietuvoje, taip prisidedami prie specifinių daugiakultūrio regiono socialinių problemų sprendimo.

Srities stiprybės:

Bendroji Programos paskirtis ir studijų rezultatai orientuojami ne tik Europos šalių patyrimą, rengiant socialinius pedagogus, bet ir į Vilniaus regiono ypatumus: multikultūriškumą, daugiakalbystę. Tai suteikia Programai neabejotino išskirtinumo. Programoje aktyviai dalyvauja ir dėstytojai iš užsienio aukštųjų mokyklų.

Srities silpnybės:

Savianalizės suvestinė parengta tik dalinai vadovaujantis SKVC rekomenduojama savianalizės suvestinės rengimo metodika. Programos tikslas, Programos studijų rezultatai ir atskirų dalykų studijų rezultatai tarpusavyje nėra pakankamai susieti. Atskirų dalykų aprašuose dažnai formuluojami nerealiūs, pertekliniai studijų rezultatai. Programoje nepakankamai pagrįstas koleginių išsilavinimą turinčių socialinių pedagogų poreikis regione.

2.2. Programos sandara

Programa iš esmės atitinka kolegines studijas reglamentuojančius LR teisės aktų reikalavimus: LR Mokslo ir studijų įstatymą (2009); Nuolatinės ir iššėstinės studijų formų aprašą (2009); Studijų pakopų aprašą (2011); Laipsnį suteikiančių pirmosios pakopos ir vientisųjų studijų programų bendrųjų reikalavimų aprašą (2010). Tačiau pagal pateiktą Savianalizės suvestinės tekstą Programa tik iš dalies atitinka Pedagogų rengimo reglamento (2012) nuostatas.

Kilus tam tikroms abejonėms dėl Programos sandaros atitikimo Pedagogų rengimo reglamento reikalavimams, ekspertų grupė kreipėsi į Savianalizės suvestinės rengėjus bei Programos įgyvendintojus, prašydama pateikti papildomos informacijos apie Studijų planą, kuriame aiškiai atsispindėtų bendrųjų koleginių dalykų, pedagoginių studijų, pedagoginės specializacijos, aukštosios mokyklos nustatytų ir studento laisvai pasirenkamųjų dalykų grupės.

Papildomai pateikto studijų plano analizė parodė, kad Programos vykdytojai yra patobulinę Programos sandarą nuo Savianalizės suvestinės pateikimo laikotarpio (susitikimų Kolegijoje

metu paaiškėjo, kad Programą vykdančiame fakultete ir katedroje įvyko esminių vadybinių pokyčių) ir tinkamai identifikuoja Pedagogų rengimo reglamento nuostatas dėl koleginių programų sandaros ir aiškiai išskiria šias sudedamąsias Programos dalis: *bendrujų koleginių studijų dalykams skiriama 15 kreditų*; pedagoginių studijų dalykams – 60 kreditų; *pedagoginės specializacijos dalykams – 90 kreditų*, studento *laisvai pasirenkamiesiems dalykams skiriama 15 kreditų*. Be to, patikslinančioje informacijoje pedagoginių studijų baigiamajam darbui skiriami 3 kreditai. Atlikus papildomo dokumento analizę galima teigti, kad Programa atitinka pagrindines Pedagogų rengimo reglamento nuostatas.

Programa parengta pagal lygiagretųjį modelį, t.y. dalykų studijos vyksta lygiagrečiai, nuosekliai studijuojant teorinius dalykus ir atliekant praktiką. Studijų programą sudaro dalykai, kurių turinys ir studijų metodai orientuoti į studijų rezultatus ir kompetencijų laipsnišką įgijimą. Ankščiau studijuotuose dalykuose įgyti gebėjimai nuosekliai plėtojami ir gilinami pereinant prie gilesnės specializacijos. Atkreiptinas dėmesys, jog ypač didelis darbo krūvis studentams tenka 6 sem. (NL), nes studentai rengia ir gina baigiamąjį darbą ir greta turi išklausti 4 studijų dalykus ir už juos atsiskaityti. Aptariant Programos sandarą, būtina pastebėti, kad Socialinė pedagogika pagal LR Švietimo ir mokslo įstatymą „Dėl studijų kryptis sudarančių šakų sąrašo patvirtinimo“ (2010 m. vasario 19 d. Nr. V-222) priskiriama Pedagogikos kryptčiai, tačiau pasigendama bendrosios pedagogikos dalyko. Taip pat pasigendama tokių pagrindinių dalykų, kaip *socialinis pedagoginis darbas mokykloje, globos institucijose, nevyriausybinėse organizacijose, projektų vadyba*, kurie padėtų būsimiems socialiniams pedagogams pasiręgti darbui įvairiose socialinio pedagogo profesinės veiklos srityse. Programos rengėjai Savianalizės suvestinės tekste akcentuoja, kad „*atsižvelgus į praeitos savianalizės vertinimo rekomendacijas ir tarpkultūrinio ugdymo(si) poreikius, SP studijų programa papildyta naujais dalykais: Tarpkultūrinis ugdymas, Vaiko globa, Kultūrinės įvairovės modulis ir kt. dalykai*“ (14 p.), tačiau dauguma šių dalykų siūloma kaip alternatyviai pasirenkami. Tai reiškia, kad dalis studentų neturės galimybių studijuoti šių dalykų. Pavyzdžiui, studijų dalykas *Projektų rengimas ir įgyvendinimas* yra siūlomas kaip pasirenkamasis dalykas, nors viena svarbiausių socialinio pedagogo kompetencijų yra kaip tik *socialinių pedagoginių projektų rengimas ir valdymas*. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad kai kurie dalykai (pavyzdžiui, *Socialinė pedagogika*), suteikiantys studentams socialinės pedagogikos pagrindus, numatyti dėstyti tik 5 semestru. Studentams sunku siekti dalykų (*Prevencinė pedagogika, Socialinio darbo teorija ir metodika*) rezultatų, jeigu jie prieš tai neįgijo pagrindinių žinių ir supratimo apie socialinės pedagogikos problematiką.

Aprašant Programos sandarą, rengėjai neišskiria ir neaptaria profesinės praktikos turinio, pasirinkimo kriterijų, baigiamosios praktikos tikslų. Pvz. Baigiamosios specializacijos (*Darbas su rizikos grupės vaikais*) praktikos apraše nurodytas toks Programos studijų rezultatas

„nuosekliai, argumentuotai ir vaizdžiai reikš mintis, idėjas valstybine ir kitomis kalbomis, dalinsis gerąja patirtimi“, kuris visiškai nederą su dalyko studijų rezultatu „planuos ir įgyvendins teikiamą pagalbą ugdytiniais, parenkant tinkamus socialinio darbo metodus“. Praktikos tikslas orientuoja studentų praktinių gebėjimų tobulinimą darbui su delinkventiško elgesio ugdytiniais „ugdyti studentų praktinius gebėjimus padėti delinkventiško elgesio ugdytiniais pažinti ir puoselėti žmogiškąsias vertybes, įtraukti šeimos narius, globėjus į vaiko ugdymosi procesą“, tačiau praktikos pavadinimas įpareigoja ugdyti studentų kompetencijas darbui ne tik su nurodytos grupės vaikais, bet ir su kitomis rizikos grupėmis. Programos rengėjams būtina peržiūrėti visų Programoje numatytų praktikų tikslus, numatomus jų studijų rezultatus, atsižvelgiant į Pedagogų rengimo reglamente numatytus reikalavimus, kur vienas iš jų diferencijuoti praktiką pagal studento atliekamų vaidmenų kitimą; „praktikos pradžioje – pedagogo asistentas, praktikos pabaigoje – savarankiškai dirbantis asmuo“ (Pedagogų rengimo reglamentas, 2012).

Vertinant Programos sandarą ir atskirų dalykų turinį, pastebima, jog ne visi dalykų aprašai yra lygiaverčiai, nėra dermės tarp dalykų tikslų, studijų rezultatų ir dalyko turinio (pavyzdžiui, dėstomasis dalykas *Andragogika, Laisvalaikio pedagogika*). Be to, dalykų aprašuose pasigendama naujausios studijų literatūros, pastebima nemažai temų dubliavimo įvairių dalykų turinyje (pavyzdžiui, *Renginių organizavimo metodika, Laisvalaikio pedagogika ir kt.*). Dalykų turinyje pasigendama tampresnių sąsajų su socialinio pedagogo veiklos kontekstu, pavyzdžiui, *Karjeros planavimas* priskiriamas prie studijų krypties dalykų, tačiau turinyje pasigendama nagrinėjamos problematikos sąsajų su socialinio pedagogo veikla. Dalyko apraše *Darbo ir civilinė teisė* studijų tikslas nesusietas su to paties studijų dalyko rezultatais, todėl sudėtinga identifikuoti, kokias socialinio pedagogo kompetencijas ugdo šis dalykas. Tuo tarpu pasigendama studijų dalyko, kuris padėtų studentams geriau suvokti socialinio pedagogo vaidmenį, užtikrinant vaiko teises skirtingose ugdymo institucijose. Studijų procese taikomi įvairūs studijų ir studijų rezultatų vertinimo metodai, orientuoti į studento įgalinimą aktyviai veikti dirbant komandoje ir savarankiškai siekti studijų rezultatų, įgyti patirtį, ugdytis praktinius įgūdžius. 2012 – 2013 m.m. buvo atnaujinta *Socialinės pedagogikos* studijų programa, į atskirus dalykus integravus *probleminio mokymo* metodiką. Susitikimuose su dėstytojais, studentais buvo akcentuojami Programos pokyčiai ir jų pozityvi įtaka studijų kokybei. Studentai pabrėžė probleminio mokymosi(si) privalumus ne tik profesiniams gebėjimams ugdytis, bet ir asmenybės tobulėjimui, praktinių problemų sprendimo gebėjimų įgijimui, darbo mažose grupėse ir reflektavimo patirties įgijimui. Programoje taikomos įvairios užsiėmimų formos ir metodai, derinamos tradicinės ir inovatyvios studijų formos, kurios sudaro sąlygas studentams pasiekti numatytus studijų rezultatus. Studentai yra susipažinę su baigiamojo darbo reikalavimais,

baigiamojo darbo temos derinamos su baigiamosios profesinės veiklos praktikos vieta. Susitikimo su studentais metu, paaiškėjo, jog rengiant baigiamąjį darbą studentams privalu atlikti 2 tyrimus. Ekspertų nuomone, tai yra perteklinis reikalavimas koleginių studijų studentams. Studentai turi galimybę laisvai pasirinkti dalykus, orientuojančius į profesinių kompetencijų ugdymąsi (gali rinktis skirtingus dalykus arba gilintis į vieną pasirinktą, pavyzdžiui, *Reflekyviąją pedagogiką*). Programos rengėjai ir vykdytojai į studijų proceso organizavimą ir tobulinimą aktyviai įtraukia ir užsienio partnerius (pavyzdžiui, Zuyd'ó (Nyderlandai) taikomųjų mokslų universitetą, Lenkijos Katovicų generolo J. Zientko aukštąją vadybos mokyklą; Latvijos Rezeknes Augstskola (Rēzeknes Augstskola)).

Srities stiprybės:

Studentai yra susipažinę su baigiamojo darbo reikalavimais, baigiamojo darbo temos derinamos su baigiamosios profesinės veiklos praktikos vieta. Programoje derinamos tradicinės ir inovatyvios studijų formos. Programos turinyje integruota probleminio mokymo (si) metodika. Studijų procese aktyviai dalyvauja partneriai iš užsienio (Nyderlandų, Lenkijos, Latvijos ir kt.) aukštųjų mokyklų.

Srities silpnybės:

Tik po papildomos informacijos pateikimo paaiškėjo, kad Programos sandara atitinka pagrindines Pedagogų rengimo reglamento nuostatas. Atskirų dalykų turinys menkai siejamas su socialinio pedagogo veiklos kontekstu; kai kurių dalykų aprašuose nurodyti Programos studijų rezultatai nedera su dalyko studijų rezultatais; skirtingų studijų dalykų turinys dažnai dubliuoja panašias temas. Programoje pasigendama pagrindinių dalykų, kurie būtini, kad socialinis pedagogas tinkamai pasirengtų įvairiapusei profesinei veiklai (*ugdomasis darbas mokykloje, globos institucijose, nevyriausybinėse organizacijose, socialinių pedagoginių projektų vadyboje* ir pan.). Nepateiktas Pedagoginių studijų baigiamojo darbo aprašas. Programos rengėjams siūloma peržiūrėti visų Programoje numatytų praktikų tikslus, numatomus jų studijų rezultatus, atsižvelgiant į Pedagogų rengimo reglamente numatytus reikalavimus.

2.3. Personalas

Programą vykdomasis personalas iš dalies atitinka teisės aktų reikalavimus. Pedagogų rengimo reglamente (2012) nurodomi reikalavimai koleginių pedagoginių programų vykdytojams. Pagal šiuos reikalavimus, ne mažiau kaip 10 proc. dalykų apimties turi dėstyti asmenys, turintys mokslo laipsnį bei ne mažiau 80 proc. dalykų turi dėstyti dėstytojai, įgiję dėstomo dalyko studijų krypties ne žemesnį kaip magistro laipsnį. Savianalizės suvestinės 2

priede nurodoma, kad Programoje dirba 29 dėstytojai: 2 iš jų turi daktaro laipsnį (Dalia Kačinė – Vrubliauskienė ir Sergejus Neifachas); 2 yra doktorantai (Mikas Balkevičius ir Agnė Grušauskaitė), 21 dėstytojas turi magistro laipsnį. Susitikimų metu paaiškėjo, kad dėstantys doktorantai 2015 metais planuoja gintis daktaro disertacijas ir yra motyvuoti toliau dėstyti Kolegijoje. Tai sustiprins katedros mokslinį potencialą ir užtikrins studijų tęstinumą ir kokybę. Akademinių personalo pedagoginio darbo patirties vidurkis yra 21 metai. Nors ekspertų nuomone, personalo kvalifikacija yra pakankama ir įvairi Programoje keltiems tikslams ir rezultatams pasiekti, tačiau būtina pažymėti, kad iš 29 Programoje dėstančių dėstytojų edukologijos/pedagogikos krypties magistro laipsnį turi 15 dėstytojų (iš jų tik 1 socialinio ir 1 specialiojo pedagogo kvalifikaciją), visi kiti kitų krypčių (humanitarinių, socialinių, psichologijos, teisės) magistro laipsnius. Dėstytojų ir studentų skaičiaus santykis, vykdant studijų programą, yra optimalus ir užtikrinantis tinkamą studijų kokybę. Programą vykdantys dėstytojai yra aktyvūs profesinėje veikloje: dalyvauja įvairiuose projektuose, publikuoja straipsnius (2012 – 2013 metų laikotarpiu paskelbtos 5 publikacijos), vyksta į užsienio stažuotes (Suomija, Olandija, Belgija, Ispanija, Latvija ir kt.). Dauguma dėstytojų yra aktyvūs respublikinių ir tarptautinių mokslinių konferencijų dalyviai (tai atsispindi dėstytojų gyvenimo aprašymuose), dalyvauja moksliniuose seminaruose, skaito paskaitas užsienio aukštosiose mokyklose (Lenkija, Aukštoji gen. Zientko vardo mokykla Katowicuose ir kt.) ir kt. Tačiau dėstytojų veikla mažai susijusi su jų dėstomaisiais dalykais. Taip pat pasigendama aktyvesnio dėstytojų dalyvavimo Erasmus mainų programoje. Vizito metu vykusiuose susitikimuose buvo pabrėžiama, kad kolegija siekia kurti dėstytojams palankią akademinę aplinką, suteikti reikiamą paramą jų kvalifikacijai tobulinti. Be akademinės paramos dėstytojams pagal galimybes teikiama ir materialinė pagalba. Susitikimuose su administracijos atstovais, dėstytojais paaiškėjo, kad fakultete stebima tam tikra akademinio personalo kaita. Nauji dėstytojai į darbą priimami konkurso tvarka, įvertinus jų profesinę kvalifikaciją ir darbo patirtį, pagal jų profesinį kryptingumą, dalykinę kvalifikaciją ir mokslinių interesų kryptis. Tačiau būtina pastebėti, kad daugelio dėstytojų veikla nėra susijusi su socialine pedagogika. Kai kuriais atvejais tai tiesiog negali būti toleruojama. Pavyzdžiui, dėstytoja Rima Bačiulytė kuruoja visas praktikas (ji dalyko aprašo rengėja), tačiau neturi nei socialinio pedagogo kvalifikacijos nei praktinės patirties šioje srityje. Dėstytoja doc. dr. Dalia Kačinė – Vrubliauskienė dėsto mokslinio darbo pagrindus, koordinuoja pedagoginių studijų baigiamąjį darbą, tačiau neturi pedagogikos ar edukologijos kvalifikacinio laipsnio. Renatos Kondratavičienės veiklos aprašymas neįrodo jos kompetencijos dėstyti studijų dalyką *Informacinių technologijų taikymas socialinio pedagogo darbe*. Ekspertai atkreipia dėmesį į tai, jog dėstytojams būtina tikslingai derinti mokslinių tyrimų, projektinių darbų ir kvalifikacijos kėlimo veiklą su Programoje dėstomais studijų dalykais.

Srities stiprybės:

Programoje dėsto dėstytojai iš užsienio aukštųjų mokyklų. Dėstytojams sudarytos galimybės profesiniam tobulėjimui.

Srities silpnybės:

Dėstytojų praktinė veikla, mokslinė taikomoji, projektinė, švietėjiška ir kt. veikla tik iš dalies susijusi su vykdoma studijų programa. Programos dėstytojai turėtų tikslingai derinti savo veiklą ir kvalifikacijos tobulinimą su dėstomais studijų dalykais. Administracijai siūlytume kviešti daugiau socialinio pedagogo kvalifikaciją turinčių specialistų. Pasigendama dėstytojų aktyvesnio dalyvavimo Erasmus mainų programoje.

2.4. Materialieji ištekliai

Vilniaus kolegijos Pedagogikos fakultetas turi pakankamai auditorijų, reikalingų Programos įgyvendinimui: „*naudojamos 22 auditorijos: 17 auditorijų po 30 darbo vietų, viena 70 darbo vietų auditorija ir 4 informacinių technologijų kabinetai, kuriuose įrengta 60 kompiuterizuotų darbo vietų*“ (Savianalizės suvestinė, p. 18-19). Kai kurios auditorijos yra specializuotos, pavyzdžiui, muzikos, dailės ir technologijų, maisto ruošimo technologijų, buities kultūros. Dauguma auditorijų yra aprūpintos vizualizacijos įranga, t.y., daugialypės terpės projektoriais ir kompiuteriais. Programoje paprastai studijuoja iki 30 studentų grupės, todėl darytina išvada, kad auditorijų skaičius ir jų dydis yra pakankamas.

Susitikimuose išryškėjo, jog studentai pageidautų spartesnio auditorijų modernizavimo, geresnių buities sąlygų studentų bendrabutyje.

Studentai turi geras sąlygas individualioms studijoms, nes „*Pedagogikos fakulteto bibliotekoje veikia dvi skaityklos, kuriose yra 40 darbo vietų, iš jų 10 kompiuterizuotų. Kompiuteriai sujungti į lokalius tinklus bei integruoti į bendrą kolegijos tinklą. Fakulteto biblioteka turi sukaupusi 25735 spaudinius. Socialinės pedagogikos studijų programai skirta 6633 vienetai vadovėlių, 18722 vienetai kitų knygų, prenumeruojami periodiniai leidiniai: Cambridge Journal of Education, International Journal of Educational Research, Educational Theory, Aš ir psichologija, Psichologija tau, Liaudies kultūra, Pedagogika, Socialinis ugdymas, Socialinis darbas, Sociologija, Mintis ir veiksmas*“ (Savianalizės suvestinė, p. 20).

Programos dėstytojai, vykdydami projektą „Vilniaus kolegijos Pedagogikos fakulteto studijų programų tarptautiškumo didinimas“, pasinaudojo galimybe atnaujinti Programos metodinius išteklius (įsigyta virš 200 naujausių leidinių kritinio mąstymo, problemų sprendimo, socialinio pedagogo bendrųjų kompetencijų ugdymo klausimais lietuvių ir anglų kalba). Fakultetas yra sudaręs pakankamai didelį praktikos vietų sąrašą ir studentai „*pažintinę*,

mokomąją ir profesinės veiklos praktikas gali atlikti fakulteto pasiūlytose praktikos vietose, baigiamąją pedagoginę praktiką – pasirinktoje įstaigoje (Savianalizės suvestinė, p. 19). Be to, dauguma siūlomų praktikos vietų yra socialinio ugdymo institucijos, o tai visiškai atitinka Pedagogų rengimo reglamento (2012) nuostatas.

Srities stiprybės:

Studentams sudarytos geros sąlygos pasirinkti praktikų vietas, atitinkančias socialinių pedagogų darbo specifiką ir studentų profesinius poreikius. Naujai suformuota fakulteto administracija inicijuoja pokyčius, kuriuos palankiai vertina dėstytojai ir studentai (atnaujintos auditorijos, įrengta poilsio zona, uždaryta nekokybiška dirbusi virtuvė ir valgykla).

Srities silpnybės:

Techninis auditorijų aprūpinimas dar nėra pakankamas. Nepatenkinamos buities sąlygos studentų bendrabutyje.

2.5. Studijų eiga ir jos vertinimas

Studentų priėmimas į *Socialinės pedagogikos* studijas vykdomas per LAMA BPO pagal bendrojo priėmimo taisyklės, taip pat vadovaujantis priėmimo į Vilniaus kolegiją taisyklėmis. Informacija apie priėmimą ir jo tvarką stojantiesiems pateikiama Kolegijos svetainėje. Nuo 2010 m. stojantieji į valstybės finansuojamas studijas, privalo laikyti motyvacinį testą.

Dėl bendros šalies demografinės situacijos, stojančiųjų skaičius į nuolatinės studijas mažėja (2011 m. priimta 30 studentų, 2012 m. priimti 23 studentai), tuo tarpu 2013 metais į išėstines studijas priimti tik 9 studentai.

Pokalbio su studentais metu, išaiškėjo, kad jų akademiniai studijų lūkečiai yra patenkinti; beveik visi studentai turi profesinės veiklos perspektyvą. Kasmet organizuojamos studentų apklausos apie studijų kokybę padeda tobulinti studijų procesą.

Pagal numatytą studijų tvarką studentai per savaitę studijuoja 28 akademinės valandas, užsiėmimai išdėstomi tolygiai. Tvarkaraštis sudarytas neviršijant 8 akademinį valandų per dieną. Susitikimo su dėstytojais ir studentais metu, buvo akcentuojama, kad studijos yra orientuotos į praktinį specialistų rengimą, todėl praktiniai darbai dažnai vyksta už kolegijos ribų, t.y. įvairiose ugdymo įstaigose, socialiniuose centruose, dienos centruose.

Fakultete nuolat vykdomi studentų nubybrėjimo ir jų priežasčių išsiaiškinimo tyrimai. Aiškėja, kad pagrindinės nubybrėjimo priežastys yra susijusios su materialinėmis ir/arba šeimyninėmis aplinkybėmis, akademiniais įsiskolinimais.

Pastebėta, kad Programos studentai nėra labai aktyvūs mokslinės veiklos dalyviai: per analizuojamą laikotarpį parengta ir perskaityta keletas pranešimų respublikinėse konferencijose. Apie dalyvavimą tarptautinėse konferencijose duomenų nepateikta (*Savianalizės suvestinės priedas nr. 13*). Tuo tarpu, studentai pakankamai aktyviai įsitraukia į įvairią edukacinę, kultūrinę visuomeninę, savanorišką veiklą, organizuoja vasaros stovyklas pirmo kurso studentams.

Kolegijoje yra geros sąlygos studentams dalyvauti Erasmus judumo programose. Susitikimo su studentais metu, paaiškėjo, kad šiose programose dalyvauja tik nuolatinųjų studijų studentai. Tuo tarpu iššęstinių studijų studentai yra mažiau aktyvūs dėl asmeninių priežasčių, dėl silpno užsienio kalbų mokėjimo ir pan.

Akademinei ir socialinei parama studentams teikiama nuolat: dėstytojai konsultuoja studentus savarankiškų, kursinių ir baigiamųjų darbų rengimo klausimais. Praktikų metu studentų konsultavimas vyksta Fakultete ir praktikų vietose bei nuotoliniu būdu. Studentams suteikiama galimybė pasirinkti studijų formą, gauti akademinės atostogas, atnaujinti studijas. Programoje sudarytos sąlygos studijuoti klausos negalią turintiems studentams.

Studijuojantiems valstybės finansuojamose studijų vietose, mokamos tikslinės stipendijos, kurios skiriamos akademinį įsiskolinimą neturintiems studentams, atsižvelgiant į jų bendruosius studijų rezultatus. Pagal studijų rezultatų svertinį vidurkį studentai gali gauti skatinamąją stipendiją, turi galimybę gauti ir socialinę stipendiją. Bendrabučiu aprūpinami visi to pageidaujantys studentai.

Studentų pasiekimai vertinami kaupiamojo pažymio būdu pagal dešimties balų sistemą. Egzamino balą sudaro 40 % procentų semestro metu įgyto įvertinimo už darbą seminarų metu, rašto bei kitas savarankiško darbo užduotis, ir 60 % – už egzamino metu parodytas žinias, supratimą bei gebėjimus. Susitikimo su studentais metu išryškėjo, kad vertinimo kriterijai aptariami semestro pradžioje ir pateikiami dalykų aprašuose. Akcentuotina, jog vertinimo sistema yra aiški ir vieša.

Savianalizės suvestinėje teigiama, kad „*vertindamas studento pasiekimus dėstytojas užtikrina akademinį sąžiningumą. VIKO SA yra parengusi „Nusirašinėjimo prevencijos nuostatus“ (patvirtinta Vilniaus kolegijos studentų atstovybės prezidiumo, 2009–12–22), kuriuose detalai išdėstyti sąžiningo studijavimo užtikrinimo būdai*” (Savianalizės suvestinė, p. 33).

Apie profesinės karjeros galimybes informacija teikiama Kolegijos internetiniame puslapyje, pedagoginių praktikų metu, Kolegijos Karjeros centre. Kolegija glaudžiai bendradarbiauja su Programos absolventais, kaupia duomenis apie jų įsidarbinimą. Susitikimo su darbdaviais ir absolventais metu buvo pastebėta, kad naujų darbo vietų kūrimas yra viena iš

opiausių problemų, todėl dalis Programos absolventų dirba ne pagal specialybę; kai kurie iš jų tęsia studijas universitetuose arba išvyksta dirbti į užsienį.

Susipažinus su studentų Baigiamaisiais darbais tenka pastebėti, kad juose aiškiai išreikštas perteklinis reikalavimas koleginių studijų programoje studijuojantiems atlikti du empirinius tyrimus. Dėl to, analizuojant šių darbų turinį, pastebimas paviršutiniškumas, teorinė dalis menkai siejama su empirine darbo dalimi, keliami uždaviniai nesiejami su darbo išvadomis. Kai kurios baigiamųjų darbų temos (pvz. „Lietuvos pankų subkultūros bruožai“, „Baikerių klubai Lietuvoje“) neturi sąsajų su socialinio pedagogo profesine veikla, praktiniu pritaikomumu.

Srities stiprybės:

Priėmimas atitinka teisės aktų keliamus formaliuosius reikalavimus, vertinimo sistema aiški ir vieša. Studijų eiga vykdoma nuosekliai ir studentai patenkinti studijų procesu.

Srities silpnybės:

Studentų Baigiamuosiuose darbuose pastebimas perteklinis reikalavimas atlikti du empirinius tyrimus. Pasyvus studentų dalyvavimas mokslinėje veikloje, akademinio judumo programose. Pageidautina vis labiau skatinti studentus studijuoti užsienyje, bei atlikti praktikas užsienio šalių ugdymo įstaigose.

2.6. Programos vadyba

Kolegijoje yra sukurta kokybės valdymo sistema, kurios pagrindiniai procesai ir atsakomybės aprašytos pagrindiniame dokumente „Kokybės vadove“, patvirtintame Akademinės tarybos 2013 m. birželio 5 d. Susitikimų metu paaikškėjo, kad atsakomybė už Programos įgyvendinimą ir priežiūrą yra suprantama, ji aiškiai paskirstyta. Formaliai sprendimus dėl *Socialinės pedagogikos* studijų programos keitimo ir tobulinimo priima Studijų programos komitetas, kurį sudaro dėstytojai, studentų, socialinių dalininkų atstovai.

Savianalizės suvestinėje (113 p.) teigiama, kad „*siekiant užtikrinti Socialinės pedagogikos studijų programos įgyvendinimą yra atliekamas nuolatinis studijų programos monitoringas, tiriant studentų, dėstytojų ir socialinių dalininkų nuomonę*“. Susitikimų metu paaikškėjo, kad grįžtamasis ryšys iš studentų, darbdavių ir absolventų dažnai gaunamas betarpiškai, neformaliai, o ne sistemiškai organizuojant darbdavių ir absolventų apklausas, apvalius stalus ar kitas studijų programos kokybei svarbias priemones. Iš pateiktų anketinių studentų apklausų, vykdytų 2010 – 2013 metais, analizės paaikškėjo, kad studentų apklausos atliekamos formaliai - skirtingais metais gaunami tokie patys (identiški) studentų apklausų duomenys, kas kelia pagrįstų abejonių dėl

realaus šių apklausų vykdymo bei jų veiksmingumo Susitikimo metu ekspertams buvo pateikta absolventams dalijama anketa, kurioje prašoma atsakyti į klausimus, susijusius su absolventų įsidarbinimu, įgytų kompetencijų ir gebėjimų pritaikymu profesinėje veikloje. Tokios apklausos būtų veiksmingesnės, jei anketose pateikti klausimai būtų labiau orientuoti į konkrečios studijų programos specifiką, o ne fakulteto lygmenyje rengiamų specialistų bendruosius gebėjimus.

Fakulteto lygmenyje vykdomas visuminis fakulteto veiklos monitoringas, rengiamos fakulteto veiklos metinės ataskaitos. Buvo išanalizuotos 2010 m. vykdyto Socialinės pedagogikos studijų programos išorinio vertinimo išvados, kurių pagrindu Programa buvo atnaujinta ir patobulinta.

Srities stiprybės:

Kolegijoje veikia kokybės valdymo sistema, kurioje kiekviena veiklos sritis apibrėžta tam tikrais veiklos kriterijais, aiškiai paskirstyta atsakomybė; sukurtas programos komitetas, kuris analizuoja studijų programą ir dalyvauja jos tobulinime.

Srities silpnybės:

Darbdavių ir absolventų įtraukimas į studijų tobulinimo procesą yra fragmentiškas ir nepakankamas. Studentų vykdomos apklausos nėra reguliarios. Jos turėtų būti labiau orientuotos į konkrečios studijų programos tobulinimą.

III. REKOMENDACIJOS

1. Užtikrinti, kad Programos sandara atitiktų Pedagogų rengimo reglamento nuostatas ir turėtų realią įgyvendinimo perspektyvą, kuri buvo identifikuota ekspertams papildomai pateiktoje informacijoje.
2. Programos tikslą ir studijų rezultatus glaudžiai sieti su dėstomųjų dalykų tikslais ir studijų rezultatais. Dėstomųjų dalykų sąrašą papildyti dalykais, kurie padėtų studentams ugdytis gebėjimus, būtinus įvairiapusei socialinio pedagogo veiklai (pavyzdžiui, „Ugdomasis darbas mokykloje“, „Ugdymas globos institucijose“, „Nevyriausybinių organizacijų ugdomoji veikla“ ir pan. .
3. Atnaujinti ir patikslinti studijų dalykų aprašus, konkretinant vertinimo kriterijus, atnaujinant studijoms rekomenduojamas literatūros sąrašus ir pan.
4. Supaprastinti baigiamųjų darbų rengimo rekomendacijas, pašalinant iš jų perteklinius reikalavimus koleginių studijų baigiamiesiems darbams (pavyzdžiui, atlikti du tyrimus). Tai

padėtų studentams daugiau laiko skirti esminiams tyrimo proceso etapams ir tyrimo paskirčiai suvokti bei praktiniams tiriamiesiems gebėjimams ugdytis. Tokiu būdu, tikėtina, pagerėtų baigiamųjų darbų kokybė.

5. Daugiau telkti socialinės pedagogikos specialistų, kurie taptų branduoliu *Socialinės pedagogikos* studijų programoje. Dėstytojų kvalifikacijos tobulinimo, mokslinę ir visuomeninę veiklą glaudžiau sieti su dėstomaisiais dalykais. Skatinti dėstytojus aktyviau dalyvauti Erasmus mainų programoje

6. Skatinti studentų dalyvavimą mokslinėje veikloje, akademinio judumo programose, ypač atlikti praktikas užsienio šalių ugdymo institucijose.

7. Tobulinti studijų kokybės sistemą, užtikrinant realią ir veiksmingą programos vadybą bei stiprinant grįžtamąjį ryšį iš darbdavių, absolventų, studentų.

IV. APIBENDRINAMASIS ĮVERTINIMAS

Vilniaus kolegijos studijų programa *Socialinė pedagogika* (valstybinis kodas – 653X16004) vertinama **teigiamai**.

Eil. Nr.	Vertinimo sritis	Srities įvertinimas, balais*
1.	Programos tikslai ir numatomi studijų rezultatai	2
2.	Programos sandara	2
3.	Personalas	2
4.	Materialieji ištekliai	3
5.	Studijų eiga ir jos vertinimas	3
6.	Programos vadyba	3
	Iš viso:	15

* 1 - Nepatenkinamai (yra esminių trūkumų, kuriuos būtina pašalinti)

2 - Patenkinamai (tenkina minimalius reikalavimus, reikia tobulinti)

3 - Gerai (sistemiškai plėtojama sritis, turi savitų bruožų)

4 - Labai gerai (sritis yra išskirtinė)

Grupės vadovas: Prof. dr. Irena Zaleskienė

Grupės nariai: Prof. dr. Ilona Klanienė

Edita Dulkinienė

Audronė Vareikytė

Tomas Petryla